

19. Frumvarp

til laga um sjúkrahús o. fl.

(Lagt fyrir Alþingi 1933).

1. gr.

Enginn má setja á stofn eða starfrækja undir neinu nafni sjúkrahús, sjúkraskýli, geðveikrahæli, heilsuhæli, hjúkrunar- eða hressingarheimili, baðstaði, nuddstofur, ljóslækningastofnanir, fæðingarheimili, elliheimili, barnahæli eða aðrar tilsvarendi heilbrigðisstofnanir, nema með leyfi ráðherra.

Sama gildir um breytingar á húsakynnum, fyrirkomulagi og starfrækslu slíkra stofnana, enda skipti breytingarnar einhverju máli.

2. gr.

Beiðni til ráðherra um leyfi samkvæmt 1. grein ber að fylgja upplýsingar um verksvið stofnunarinnar og hvar henni er ætlaður staður, uppdrættir af byggingum, lóðum og löndum og afstöðu til nágrennis ásamt lýsingum á húsa-

kynnum, innanstokksmunum og áhöldum, ennfremur greinargerð um eigendur stofnunarinnar og fjárhagsástæður hennar og loks skýrsla eða áætlun um stjórn, starfsfólk, rekstrarfyrirkomulag, hversu mörgum sjúklingum eða vistmönnum henni er ætlað að taka á móti og með hverjum kjörum o. s. frv.

Ráðherra veitir ekki leyfið nema stofnunin verði talin fullnægja heilbrigðiskröfum og ætla megi, að hún leysi á viðunandi hátt þau verkefni, sem henni er gert að leysa, enda leiði hún ekki til óheilbrigðrar samkeppni við tilsvarendi opinherar stofnanir á sama stað eða í grennd.

Leita skal staðfestingar ráðherra á reglugerðum um starfrækslu sjúkrahúsa og annara stofnana, sem um getur í lögum þessum, og getur ráðherra krafizt, þegar honum þykir ástæða til, að slíkar reglugerðir séu settar.

3. gr.

Heilbrigðisyfirvöld skulu jafnan eiga greiðan aðgang til eftirlits að stofnunum þeim, sem um getur í lögum þessum.

4. gr.

Við hvert sjúkrahús eða stofnun, sem tekur sjúklinga til dvalar og lækninga, skal vera sérstakur sjúkrahússlæknir eða yfirlæknir.

Sjúkrahússlæknir eða yfirlæknir annast að jafnaði öll læknisstörf eða hefir yfirumsjón með öllum læknisstörfum við sjúkrahúsið. Hann hefir lækniseftirlit með rekstri sjúkrahússins, er til andvara heilbrigðisyfirvöldum, stendur skil á skýrslum þeim, sem af sjúkrahúsinu kunna að verða heimtaðar o. s. frv.

Ef sjúkrahús er í fleiri en einni deild, má sérstakur sjúkrahússlæknir eða yfirlæknir vera fyrir hverri deild.

Nú er heimilað, að fleiri en einn læknir starfi sjálfstætt við eitt og sama sjúkrahús eða sjúkrahúsdeild, og skal þá engu síður vera sérstakur yfirlæknir við sjúkrahúsið eða deildina, og eins þó að sjúkrahúsið eða deildin sé opin fyrir alla lækna.

5. gr.

Héraðslæknar skulu teljast hæfir til að vera sjúkrahússlæknar eða yfirlæknar við almenn sjúkrahús eða sjúkraskýli hver innan sins héraðs, enda séu þau sjúkrahús eða sjúkraskýli við hæfi héraðanna og taki ekki yfir 20 sjúklinga.

Að öðrum sjúkrahúsum eða stærri má ekki ráða sjúkrahússlækni eða yfirlækni nema að fenginni viðurkenningu ráðherra fyrir því, að hann sé til þess hæfur.

Í reglugerð, sem læknadeild Háskólans semur og ráðherra staðfestir, má setja reglur um þær kröfur, sem gera ber til lækna til þess að þeir eigi rétt á að teljast hæfir sjúkrahússlæknar eða yfirlæknar við hin ýmisháttar sjúkrahús og sjúkrahúsdeildir.

6. gr.

Nú hefir sveitar- (bæjar- eða sýslu-) stjórn eða stjórnir innan læknishéraðs samþykkt að stofna eða starfrækja fyrir læknishéraðið sjúkrahús, sjúkra-

skýli eða læknisbústað eða að taka þátt í stofnun eða starfrækslu sjúkrahúss eða sjúkraskýlis með sveitarfélögum annars héraðs eða héraða, einstökum mönnum eða félögum, en samþykki annara sveitarstjórna innan læknishéraðsins ekki náðst, og getur þá ráðherra gert samþykktina skuldbindandi fyrir öll sveitarfélög læknishéraðsins, ef meiri hluti héraðsbúa er innan þeirra sveitarfélaga, sem að samþykktinni standa.

Ráðherra getur þó leyst einstök sveitarfélög eða hluta sveitarfélaga undan þátttökunni, ef þau teljast ekki geta haft nein not fyrirtækisins eða eiga hægara með að hafa not annarar tilsvarandi stofnunar, enda taki þau þátt í starfrækslu hennar.

7. gr.

Þegar samþykkt hefir verið, að sveitar- (bæjar- eða sýslu-) félög reisi eða starfræki eða taki þátt í að reisa eða starfrækja, beinlínis eða með einhverskonar styrkveitingum eða hlunnindum, sjúkrahús, sjúkraskýli eða læknisbústað, skulu sveitarfélögin og þeir aðrir, er að fyrirtækinu standa, gera samning um þátttökuna, hluttöku í stofnkostnaði og rekstri, hvernig eign og ábyrgð skiptist á milli aðila, hvernig fyrirtækinu skuli stjórnað og það annað, er fyrirtækið varðar.

Rétt er að miða þátttöku sveitarfélaganna í kostnaðinum við hlutfallslegan fólksfjölda þeirra, aðstöðu til að hafa not af stofnuninni, og þegar um læknisbústað er að ræða, mismunandi kostnað við læknisvitjanir úr hinum einstöku sveitum.

Leita skal staðfestingar ráðuneytisins á samningum þeim, sem hér um ræðir. Ef ágreiningur er á milli sveitarfélaga um einstök atriði, sker ráðherra úr.

8. gr.

Nú vilja eigendur eða forráðamenn sjúkrahúsa, sjúkraskýlis, læknisbústaðar eða annarar heilbrigðisstofnunar, sem um getur í lögum þessum, og reist hefir verið með styrk úr rikissjóði, hætta að starfrækja hana, og skulu þeir þá tilkynna það ráðherra, sem getur krafizt endurgreiðslu á rikissjóðsstyrkunum, ef stofnunin er lögð niður eða þeirri starfrækslu hætt, sem hún var upphaflega ætluð til. Á rikissjóður þá kröfu til jafn mikils hluta af þáverandi verðmæti eignarinnar, sem rikissjóðsstyrkurinn telst hafa verið af kostnaðarverði hennar, og hvílir veð á eigninni næst á eftir áður áhvilandi veðkröfum fyrir kröfuupphæðinni.

9. gr.

Sjúkrahús og aðrar heilbrigðisstofnanir, sem um getur í lögum þessum, og ríkið á eða starfrækir, skulu vera undir sameiginlegri yfirstjórn fimm manna nefndar, er ráðherra skipar. Það er hlutverk nefndarinnar að skipuleggja rekstur þessara stofnana og samræma hann þeim til hagsbótá, koma á samvinnu á milli þeirra eftir því, sem hagkvæmt þykir, láta þær koma fram sem eina heild við samninga um vörukaup og annað o. s. frv. Að öðru leyti ákveður ráðherra verksvið nefndarinnar.

10. gr.

Sjúkrahús, sjúkraskýli, læknisbústaðir og aðrar stofnanir, sem um getur í lögum þessum, og eru í eigu sveitar- (bæjar- eða sýslu-) féлага eða starfrækt af þeim, þegar lög þessi ganga í gildi, eru undanþegin því að sækja um leyfi til starfrækslunnar samkvæmt fyrri málsgrein 1. greinar þessara laga.

Nú vilja slíkir opinberir eigendur eða þátttakendur í starfrækslu sjúkrahúss, sjúkraskýlis eða læknisbústaðar koma betra skipulagi á sameignina eða hinn sameiginlega rekstur með því að komast undir ákvæði 6. og 7. gr. þessara laga, og getur þá ráðherra gert það heimilt, ef fyrir liggja tilsvarendi samþykktir um það og 6. gr. mælir fyrir um, þegar um nýjar stofnanir eða starfrækslu er að ræða. Ekki má þó gegn vilja sveitar- (bæjar- eða sýslu-) féлага úrskurða þau þannig eftir á til að taka á sig kvaðir vegna eignarhlutdeildar í sjúkrahúsum, sjúkraskýlum eða læknisbústöðum, er fari fram úr sannvirði þess eignarhluta, að mati dómkvaddra manna, er þá fellur til þeirra.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta:

Landlæknir hefir samið frv. þetta, sem ríkisstjórin hefir að öllu leyti fallizt á. Hann gerir fyrir því eftirfarandi grein:

Lagaákvæði hefir þótt vanta til þess að unnt væri að hafa fyllra eftirlit með byggingu og rekstri sjúkrahúsa og líkra stofnana, sem eru í eigu annara en ríkisins, svo og til þess að koma á betra skipulagi á starfsemi sjúkrahúsa yfirleitt, þar á meðal sjúkrahúsa ríkisins. Með frumvarpinu er leitast við að bæta úr þessu.

1.—3. gr. Hingað til hefir ekkert leyfi heilbrigðisyfirvalda þurft til að reisa sjúkrahús og þess háttar stofnanir, eða til að taka húsnæði til slíks reksturs, og þau engu ráðið um fyrirkomulag þeirra, sem er fráleitt og ekki í samræmi við önnur fyrirmæli um heilbrigðiseftirlit.

4.—5. gr. Þess er krafizt, að einn læknir beri höfuðlæknisábyrgð á hverju sjúkrahúsi eða sjúkrahúsdeild og ákvæði eru sett til tryggingar því, að til þess séu valdir hæfir sjúkrahúslæknar þegar um er að ræða öll meiri háttar sjúkrahús. Stjórn Læknafélags Íslands, sem hefir haft frumvarpið til umsagnar, felst á þessi ákvæði; aðeins virðist hún kjósa, að skilyrðislaust sé krafizt hæfra sjúkrahúslækna að hverju sjúkrahúsi, og engin sérákvæði séu höfð um héraðslæknana. En það þykja of ströng fyrirmæli, og verður að trúá hverjum héraðslækni fyrir að gæta smásjúkraskýlis við hæfi héraðsins. Álitamál getur þó orðið, hvort hér er hæfilega ákveðinn rúmafjöldi slíkra sjúkraskýla.

6.—7. gr. Læknisbústaðamál og sjúkraskýla eru tíð ágreiningsmál innan héraða, og oft erfiðleikum bundið að skipta ábyrgð af eign þeirra og rekstri sanngjarnlega niður á aðila. Er hér leitast við að leggja grundvöll til tryggingar sanngjarnri skipun þeirra mála.

8. gr. Ákvæði til tryggingar því, að styrkveitingar úr ríkissjóði til sjúkrahúsa og þess háttar verði ekki misnotaðar.

9. gr. Stjórn sjúkrahúsa ríkisins er sundurleitari en skyldi, og má vafalaust koma hagfeldara skipulagi á rekstur þeirra að ýmsu leyti, ef þau heyrðu öll undir eina stjórnarnefnd, eins og hér er gert ráð fyrir.

10. gr. 1. málgr. Þykir óhjákvæmilegt. 2. málgr.: Sbr. greinargerð um 6. og 7. gr.